1. Dokumentacja zastępu:

a. Plan pracy oraz konspekty zbiórek

Powinien być prawidłowo skonstruowany, uzgodniony i zatwierdzony przez Radę Drużyny – zawierać analizę sytuacji, cele i zamierzenia, pomysł na zastęp i harmonogram, który odzwierciedla nasze założenia. Pamiętaj, że plan pracy powinien być tworzony pod Twoich harcerzy, myśl o tym co podoba się Tobie i Twoim rówieśnikom.

b. Lista oraz dane członków zastępu

Powinna znajdować się w notatniku zastępowego i dodatkowo być wzbogacona o poniższe dane o członkach zastępu:

- imię i nazwisko
- pesel
- adres i telefon
- data urodzenia
- data wstąpienia do ZHP
- data złożenia Przyrzeczenia Harcerskiego
- pełnione funkcje

Pamiętaj, że lista danych jest Twoim pomocnikiem i ułatwia Ci chociażby zgłoszenie swojego zastępu na rajd.

c. Lista obecności

Powinna być prowadzona systematycznie. Ważne jest żeby lista nie była odczytywana natomiast zastępowy może posłużyć się różnymi formami, np.:

- karton, deseczka, na której członkowie zastępu mogą przyklejać coś na każdej zbiórce
- każdy członek zastępu ma jedną część układanki, która jest układana na początku każdej zbiórki
- w jakimś miejscu harcówki są przymocowane linki, na których na każdej zbiórce harcerze wiążą supełki

Pamiętaj, żeby Twoi harcerze nie czuli się sprawdzani, ale kontroluj dyskretnie czy są systematycznymi w uczęszczaniu na zbiórki, może któryś z nich potrzebuje Twojej pomocy.

d. Lista opłaconych składek

Powinna być zawarta w Twoim notatniku, bezpośrednio wiąże się z danymi członków zastępu. Jest to bardzo pomocne gdy drużynowy rozlicza się z wpłaconych składek, a pamiętaj, że drużynowy jest Twoim sojusznikiem.

e. Kronika zastępu

Za kronikę zastępu odpowiedzialny jest kronikarz, który dba o systematyczne jej uzupełnianie wraz z wzbogaceniem o elementy graficzne (rysunki, zdjęcia, komiksy, itd.). Pamietaj, że jako zastępowy nie musisz wszystkiego robić sam, rozdzielaj zadania i tylko nadzoruj.

f. Sprawna siatka alarmowa

Stworzona wraz z kolejnością osób powiadamianych, ich numerami telefonów oraz rozdana wszystkim członkom zastępu. Dobrze działająca siatka zastępu powinna być tworzona według poniższych zasad:

- puszczona informacja powinna wrócić do zastępowego, tak by mógł sprawdzić jej wiarygodność
- informacja powinna być podana odpowiednio wcześnie przed zbiórką, jeśli siatka nie działa zbyt sprawnie
- kolejność osób w siatce musi być jednoznacznie i dokładnie ustalona
- należy dokładnie określić kto i w jaki sposób powiadamia osoby nie posiadające telefonu (każdy członek zastępu powinien znać ten sposób)
- siatka powinna iść po kolei, nie wolno przetrzymywać informacji gdy dostaję wiadomość od razu przekazuję ją następnej osobie
- informacje muszą być konkretne i dokładne zrozumiałe dla każdego
- każdy powinien mieć kopię całej siatki alarmowej

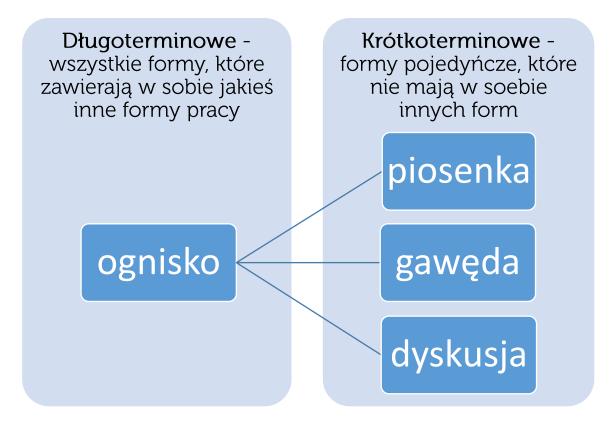
Pamiętaj, że dzięki prowadzeniu sprawnej siatki, nie jesteś odpowiedzialny za przekazywanie informacji do każdego, Twoi harcerze wyręczają Cię w niektórych zadaniach.

2. Obowiązki zastępowego:

- a. Zastępowy pociąga harcerzy ku przygodzie
- b. Zastępowy tworzy dobry program dla zastępu, planuje zbiórki, zajmuje się organizacją pracy
- c. Zastępowy jest wzorem do naśladowania
- d. Zastępowy rozwiązuje spory oraz problemy
- e. Zastępowy dba o wizerunek zastępu
- f. Zastępowy dba o swój zastęp
- g. Zastępowy prowadzi dokumentacje

FORMY PRACY

Środki jakich używamy, aby osiągnąć konkretny cel. Gdy mamy już temat naszej zbiórki, umiejscowiliśmy go w naszej harcerskiej rzeczywistości, możemy go przekazać na wiele sposobów. A zatem musimy dobrać do niego odpowiednie formy. To wszystko to co wykonujemy na zbiórce. Sposoby jakimi przekazujemy pewną treść.

Zasady doboru form pracy:

- 1. Wiek harcerzy. Nie należy brać pod uwagę jedynie tego, w której klasie są nasi harcerze, ale także (a może nawet przede wszystkim) poziom dojrzałości społecznej, emocjonalnej.
- 2. Płeć harcerzy. Każdy zdaje sobie sprawę z zasadniczych różnic w możliwościach fizycznych i zainteresowaniach, jakie występują pomiędzy dziewczętami a chłopcami.
- 3. Cele zbiórki. Każdą formę pracy możemy przyporządkować jakiemuś konkretnemu celowi, jaki chcemy osiągnąć. Inną formę zastosujemy, chcąc harcerzom dostarczyć nowych wiadomości, doświadczeń i umiejętności, a inną mając na celu ich rozwój fizyczny, wytrzymałość i sprawność. Zupełnie inne formy znajdą się też na zbiórce, na której chcemy ukształtować wśród naszych harcerzy określone postawy poprzez wywołanie w nich odpowiednich uczuć czy emocji. Specyficzne formy posłużą nam do wywołania wzruszenia czy refleksji. Oczywiście większość form zapewnia realizację więcej niż jednego celu. Np. organizowanie zawodów w siatkówkę wpłynie na rozwój fizyczny, ale jednocześnie wyzwoli emocje, pogłębi poczucie solidarności grupowej i odpowiedzialności za tą grupę.
- 4. Miejsce zbiórki. Absolutnie inne warunki stwarza sala lekcyjna, harcówka czy korytarz szkolny, a inne sala gimnastyczna. Planując zbiórkę trzeba wziąć pod uwagę nie tylko powierzchnię dostępnego pomieszczenia, ale także jego wyposażenie, oświetlenie, wysokość i wiele innych cech.
- 5. Funkcje fizyczne i psychiczne. Zwróćmy uwagę, że formy pracy powodują uaktywnienie określonej funkcji danej osoby. I tak niektóre pobudzają jedynie myślenie, inne myślenie i emocje, a jeszcze inne zmysły czy kondycję fizyczną. Każda forma pracy powoduje powstanie określonych procesów fizycznych i psychicznych. Dlatego powinniśmy zadbać, aby działaniom harcerzy towarzyszyły różne procesy, by w toku zajęć mieli oni możliwość pracować zarówno głosem, słuchem, wzrokiem, jak i również myśleć, analizować, wykazywać się intelektualną inicjatywą, inwencją twórczą i sprawnością manualną. By również mieli okazję zwyczajnie się wyszumieć: wybiegać, tańczyć, śpiewać, jeździć rowerem czy grać w piłkę.
- 6. **Więzi w zespole**. Różne formy pracy w różnym zakresie wywołują więzi między harcerzami. Formy polegające na współpracy, współdziałaniu, wymagające odpowiedzialności za grupę i wzajemnego zaufania wpływają na pogłębienie więzów w zespole.
- 7. Samorządność. Zastępowemu powinno zależeć, aby tak dobierać formy pracy, by każdy harcerz miał okazję projektować (planować), podejmować decyzje, realizować zaplanowane działania i uzyskiwać nagrody (a także ponosić

- konsekwencje swoich podjętych działań). Należy tak organizować zajęcia, by grupa stanowiła jedność, ale także by widoczne były indywidualności.
- 8. Pory roku. Każda pora roku (a właściwie każdy stan pogody) niesie ze sobą określone ograniczenia, a jednocześnie możliwości zastosowania form pracy. Ciężko sobie wyobrazić zabawy na śniegu (np. budowa igloo) w lipcu w naszej strefie klimatycznej. Nie wyobrażam sobie także turnieju w kometkę przy szalejącej wichurze czy zawodów kajakowych w grudniu. Warto o tym nie zapominać.

Podział form pracy:

Formy terenowe	Formy twórcze i artystyczne	Formy operowania słowem
 wycieczka 	 zajęcia muzyczne 	 burza mózgów
 raport, musztra, defilada 	 tańce integracyjne 	dyskusja
biwak, rajd	śpiewogranie	 kuźnica, wszechnica
 manewry, alarm 	festiwal	wykład
 gry terenowe 	teatr samorodny	 wieczornica
 Harcerski Bieg Terenowy 	• drama	 spotkanie z gościem
Współzawodnictwo i rywalizacja	Wychowanie przez pracę	Formy masowe
• turniej	służba	• zlot
 olimpiada sportowa 	 praca pożyteczna 	happening
 bieg harcerski 	 akcja zarobkowa 	• złaz
konkurs	 zbiórka pieniędzy 	capstrzyk
gra tematyczna	• dyżur	• defilada
 Impreza na orientację 	 opieka nad kimś lub nad czymś 	akademia

Warsztat pracy zastępowego:

- o czasopisma (np. Czuwaj, Na Tropie, Iskra);
- o poradniki harcerskie,
- o poradniki metodyczne,
- o wymiana doświadczeń, pomoc kadry,
- o skarbczyki pomysłów,
- o kursy i warsztaty,
- o namiestnictwo,
- o strony internetowe (np. Centralny Bank Pomysłów, zapytaj.zhp.pl, zhp.pl, propozycje.zhp.pl, dokumenty.zhp.pl).

ROLA LIDERA

Druhu zastępowy / druhno zastępowa PAMIĘTAJ, aby być takim zastępowym jakiego sama/sam chciałbyś mieć!

Bądź dla członków swojego zastępu:

- dobry
- troskliwy
- życzliwy
- kreatywny
- poświęcaj dużo czasu
 - pomagaj
 - interesuj się
 - nie bądź obojętny

Pamiętaj:

- dbać o dobre imie zastępu
- godnie go reprezentować
- dbać o kontakt z drużynowym i radą drużyny
 - organizowac zbiórki zastępu
 - dbać o obrzędowość

pwd. Sylwia Urbańska

METODA HARCERSKA

				I			
	Zuchy 6-11	Harcerze 11-13	Harcerze Starsi 13-16	Wędrownicy 16-21			
Prawo i Przyrzeczeni e	Znaczek Zucha	Krzyż Harcerski	Krzyż Harcerski	Krzyż harcerski; zobowiązanie instruktorskie; kodeks			
System małych grup	Szóstki	Zastępy	Zastępy; grupy zadaniowe	Patrole			
Uczenie w działaniu	Zabawy	Gry	Poszukiwanie	Służba; wyczyn; wędrówka			
Stale doskonalony i stymulujący program	Sprawności zespołowe / indywidualne ; gwiazdki zuchowe	Sprawności 1- gwiazdkowe ; stopnie harcerskie	Sprawności 2- gwiazdkowe; stopnie starszoharcerskie ; projekt	Sprawności mistrzowskie; stopnie instruktorskie; próba wędrownicza ; znaki służby; uprawnienia			

Prawo i Przyrzeczenie Harcerskie

Prawo i Przyrzeczenie Harcerskie to fundamenty pracy wychowawczej z harcerką i harcerzem. Prawo i Przyrzeczenie są przyjmowane jako jasny i spójny system wartości, jego zapisy są niekwestionowane i przyjmowane wprost.

Są one dla tej grupy metodycznej bezdyskusyjną wartością. Harcerze i harcerki traktują je jako jasny sposób postępowania.

System małych grup

System małych grup jest realizowany przez pracę w zastępach. Dla prawidłowego funkcjonowania systemu małych grup w tej grupie metodycznej istotne jest, aby:

zastępowy był starszy wiekiem i doświadczeniem od członków zastępu, on planuje i inicjuje pracę zastępu, chłopcy i dziewczynki byli zorganizowani w odrębnych zastępach, stopniowo zwiększała się samodzielność zastępu (od zadań międzyzbiórkowych drużyny do samodzielnych zbiórek zastępu).

Uczenie w działaniu

Zdobywanie przez harcerki i harcerzy wszelkich umiejętności odbywa się w skonkretyzowanym działaniu - w dużej części poprzez grę, realizowaną przede wszystkim w zadaniach zespołowych i międzyzbiórkowych. Zakładając samodzielne planowanie, realizację i podsumowanie działań zadanie zespołowe angażuje wszystkich członków zastępu wykorzystując przy tym ich potencjał i rozwijając umiejętności.

Stale doskonalony i pobudzający do rozwoju program

Działania programowe mają na celu zaznajomienie harcerzy z ideami harcerstwa i technikami umiejętnościami harcerskimi.

Cechy metody:

- pozytywność gdyż harcerskie wychowanie polega na budowaniu dobra, rozbudzaniu w człowieku jego zdolności, odkrywaniu zalet, pozwala łatwiej akceptować świat, innych ludzi, siebie samego, pokazuje, że nie należy poddawać się złu i beznadziejności;
- indywidualność ponieważ harcerskie wychowanie jest ukierunkowane na jednostkę, na jej rozwój osobisty, dostosowując stawiane przed każdym członkiem ruchu oczekiwania do jego możliwości i umiejętności, budując jego indywidualne cechy;
- wzajemność oddziaływań czyli partnerstwo członków ruchu, gdzie wszyscy są zarówno wychowawcami, jak i wychowankami; instruktor pełni rolę "starszego brata" będącego dla harcerza wzorem do naśladowania, a jego autorytet opiera się przede wszystkim na postawie zgodnej z Harcerskim Prawem;
- dobrowolność i świadomość celów gdyż każdy członek organizacji samodzielnie wyraża chęć kierowania się w życiu harcerskimi zasadami i przynależności do naszej organizacji; w harcerstwie skuteczność wychowania zależy od chęci poddania się temu działaniu;
- pośredniość ponieważ wszystkie podejmowane przez nasz ruch działania służą realizacji celów wychowawczych, atrakcyjne, społecznie pożyteczne zadania realizowane w harcerstwie pobudzają do rozwoju wewnętrznego człowieka;
- naturalność polegająca na przystosowaniu wszystkich podejmowanych działań do potrzeb i możliwości harcerskiego zespołu i poszczególnych jego członków oraz różnorodnych warunków działania: na wsi, w mieście,

w nowej drużynie, bądź takiej z tradycjami, w zastępie chłopców lub dziewcząt, w drużynie koedukacyjnej itd.

Stopnie Harcerskie

	•
Oznaczenie	Nazwa
I	Ochotniczka / Młodzik
II	Tropicielka / Wywiadowca
	Pionierka / Odkrywca
	Samarytanka / Ćwik
\Rightarrow	Harcerka Orla / Harcerz Orli
**	Harcerka Rzeczpospolitej / Harcerz Rzeczpospolitej

Idea stopnia:

Ochotniczka / Młodzik

Z ochotą poznaję smak harcerskiej przygody. W swoim postępowaniu kieruję się Prawem Harcerskim. Pamiętam o codziennym dobrym uczynku. Chętnie zdobywam nowe wiadomości

i umiejętności przydatne w zastępie, drużynie, domu i szkole. Jestem zaradny, dzielny i pogodny.

Tropicielka / Wywiadowca

Jestem na tropie harcerskiej przygody. Przestrzegam Prawa i Przyrzeczenia Harcerskiego w życiu codziennym. Mam oczy i uszy otwarte. Ćwiczę swoją spostrzegawczość. Aktywnie uczestniczę w zadaniach zastępu i drużyny. Zdobywam harcerską wiedzę i doskonalę umiejętności z różnych dziedzin harcerskiego życia.

Pionierka / Odkrywca

Uczestnicząc w harcerskim życiu, odkrywam swoje zainteresowania. Oceniam siebie i swoje postępowanie odwołując się do Prawa Harcerskiego. Potrafię radzić sobie w różnych sytuacjach działając samodzielnie i odpowiedzialnie. Można na mnie polegać. Jestem uczynny, odważany, samodzielny.

Samarytanka / Ćwik

Poszukuję wzorów do naśladowania zgodnych z harcerskimi wartościami zawartymi w Prawie

i Przyrzeczeniu Harcerskim. Szukam sytuacji, w których mogę pomóc. Pracuję nad swoim charakterem. Wywiązuję się ze swoich obowiązków. Poszukuję swoich zainteresowań i pasji. Rozwijam je zdobywając wiedzę i umiejętności w wybranych dziedzinach. Współtworzę życie drużyny.

НО

W harcerskiej wędrówce przez życie odnajduje wzory do naśladowania. Kierując się Prawem Harcerskim buduję swój własny system wartości. Sam wyznaczam swoje cele. Wybieram swoją drogę życiową. Dążę do mistrzostwa w wybranych dziedzinach. Podejmuję wyzwania. Znajduję pole stałej służby.

HR

Mam własny system wartości wynikający z Prawa Harcerskiego. Kieruję się nim we wszystkich aspektach swojego życia. Potrafię godzić pełnione przeze mnie role, np. w rodzinie, w szkole,

w pracy, w działalności społecznej. Osiągam mistrzostwo w wybranych dziedzinach aktywności. Jestem świadomym obywatelem RP. Swoją postawą i postępowaniem prezentuję harcerski styl życia.

OBRZĘDOWOŚĆ ZASTĘPU

Obrzędowość to coś, co odróżnia nas od innych. Sprawia, że jesteśmy inni niż pozostali, wyróżnia nas spośród tłumu harcerzy. Świadczy również o specyfice zastępu, pomaga stworzyć ducha, atmosferę. Musi być naturalna, wymyślona i zaakceptowana przez członków zastępu.

Elementy obrzędowości zastępu:

- Nazwa zastępu
- Proporczyk
- Symbol zastępu
- Okrzyk zastępu
- Piosenka zastępu
- Skarbczyk zastępu
- Kącik zastępu
- Sekretna mowa
- Obrzędowe rozpoczęcie i zakończenie zbiórki
- Obrzędowe przyjęcie do zastępu
- Siatka alarmowa
- Plakietka zastępu
- Totem zastępu
- Kronika zastępu
- Barwy zastępu
- Maskotka zastępu
- I wiele innych, które możecie samodzielnie tworzyć 😊

Jaka powinna być nazwa zastępu:

- Nazwa powinna mówić coś o was samych. Powinna określać i charakteryzować was samych, jaki jest wasz zastęp. Może pochodzić od pierwszych sylab waszych imion.
- Nazwa zastępu powinna być związana z obrzędowością drużyny, jej nazwą i bohaterem.

Piosenka zastępu może zawierać treść:

- która będzie charakteryzowała wasz zastęp;
- która będzie opisywała życie zastępu. Może się stać zwyczajem, że po każdej imprezie na której zastęp był, tworzy nową zwrotkę do "kronikowej" piosenki, opisując ważne wydarzenia;
- piosenki wybranej ze śpiewnika, który będzie nawiązywał do członków zastępu, do jego nazwy, a przede wszystkim będzie się podobał członkom zastępu.

Skarbczyk:

Nie wszystko można narysować, nagrać, spisać, dlatego też dobrze jest posiadać skarbczyk. Skrytkę, schowek, kuferek zastępu, gdzie będziecie chować swoje skarby, pamiątki z rajdów, wyjazdów, zbiórek. Można powierzyć opiekę nad skarbczykiem: kronikarzowi, skarbnikowi lub innej osobie z zastępu.

Proporzec zastępu:

To znak Waszego zastępu i musi przebywać zawsze z Wami w czasie zajęć, zbiórek zastępu, drużyny, szczepu, a nawet hufca. Jest to symbol honorowy zastępu. Chusty, które nosicie, to też symbole zespołu, jakim jest drużyna.

Kronika

Kronika jest jednym z ważniejszych elementów obrzędowości zastępu. To w kronice zapisujemy ważne wydarzenia z życia zastępu (odwiedzone miejsca pamięci, imprezy szczepu, hufca, święta zastępu, czy drużyny, specjalne lub niezwykłe zbiórki itd.).

W zastępie może być funkcja **kronikarza**. Kronikarz ma za zadanie pilnować uzupełniania kroniki (bo nie koniecznie cały czas kronikarz musi to robić), dbać o estetyczny wygląd kroniki, musi zwracać uwagę na dokładność pisanych tekstów, również pilnować aby treść (tekst) nie przerosła nad innymi elementami w kronice (tj. zdjęcia, mapki, dyplomy, pamiątki, wzorki na stronie itp.).

Kronika może być w formie pisemnej, filmowej a także internetowej (blog, strona na facebooku, kanał na youtube.com itp.)

Zalety obrzędowość zastępu:

- Budzi między członkami zastępu "ducha", tworzy niepowtarzalną magiczną więź.
- Odróżnia zastęp od innych zastępów, wyróżnia go na tle drużyny.
- Harcerze w zastępie czują, że łączy ich więź, pewien rodzaj solidarności "jeden za wszystkich wszyscy za jednego".
- Pozwala tworzyć historię zastępu, wspomnienia, które pozostają na lata.
- Stwarza okazję do niesamowitych przeżyć, wzbogaca wydarzenia.

Przygotowała pwd. Kamila Buczek

PLANOWANIE

CO NAM DAJE PLANOWANIE?

- Wspólne planowanie już na wstępie zespala i jednoczy grupę.
- Planowanie pozwala podkreślić indywidualność każdego zastępu.
- Planowanie podkreśla samorządność i możliwość samo decydowania o sobie.
- Planowanie pozwala przede wszystkim realizować cele.
- Planowanie pozwala prawidłowo zorganizować całoroczną pracę.
- Planowanie daje możliwość zamieniany marzeń, nadziei i oczekiwań grupy w konkretne zamierzenia.
- Planowanie łączy wszystko to, co ważne: programy, potrzeby środowiska z zainteresowaniami członków zastępu.
- Planowanie pozwala racjonalnie podzielić prace.
- Planowanie pozwala oszczędzać czas i uzyskiwać go na rzeczywiście ważne zadania i cele.
- Planowanie pozwala orientować się w harcerskiej sytuacji (wszystkich projektach, zadaniach i czynnościach).
- Planowanie pozwala na realistyczne wyznaczanie i określanie potrzebnego czasu.
- Planowanie podkreśla rzetelność zastępowego jako osoby.
- Planowanie zapewnia dobry klimat w pracy zastępu.
- Planowanie daje nam poczucie bezpieczeństwa i kontroli nad tym co się dzieje i wydarzyć ma.
- Planowanie pozwala uniknać wiekszych porażek.
- Planowanie pozwala przygotować niezbędne rekwizyty, zapewnić miejsca, np. w teatrze czy kinie, itp.
- Planowanie pozwala znaleźć czas na realizację potrzeb każdego z zastępów czy
 poszczególnych członków drużyny. Zdarza się, że harcerze uwzględniają w swych
 próbach przedsięwzięcia, których realizacja wpisana jest w działanie zastępu.

•	••	 • •	•	•	• •	 •	 •	• •	• •	 • •	• •	•	 • •	• •	• • •	٠.	• •	٠.	٠.	• •	• •	• •	• •	 • •	• •	٠.	• •	• •	٠.	• •	• •	٠.	• • •	٠.	• • •	• •	٠.	• •	• •	• •	 	••	 • •	• • •	• •	٠.	• •	• • •	 • •	• • •	• •	 •••
		 				 				 ٠.	٠.		 		٠.		٠.	٠.					٠.																													
•		 	•		• •	 			٠.	 ٠.	٠.		 				٠.	٠.					٠.	 ٠.	٠.	٠.	٠.	٠.		٠.	٠.			٠.		٠.			٠.		 		 		٠.		٠.		 			
		 				 			٠.	 ٠.	٠.		 		٠.		٠.	٠.					٠.																													

ANALIZA ŹRÓDEŁ PLANU

DOBÓR ZADAŃ- DOBÓR FORM PRACY

UŁOŻENIE PLANU + JEGO GRAFICZNY ZAPIS

Krok 1 – Analiza obecnej sytuacji – czyli źródła planowania

Pierwszy krok, jaki należy podjąć przy planowaniu, polega na rozpoznaniu aktualnej sytuacji osób, do których plan ma być skierowany.

Źródła planowania:

• Plan pracy drużyny.

Musicie pamiętać, że waszą jednostką nadrzędną jest drużyna. Wasza Rada Drużyny na swym spotkaniu powinna ustalić główne zadania i kierunki działania na dany rok harcerski. Wy jako zastępowi jesteście jej członkami i macie wpływ na to co będzie się działo. Plan pracy zastępu jest natomiast kontynuacją – rozszerzoną wersją planu pracy drużyny.

Potrzeby członków zastępu.

Konstruując zadania w planie pracy, należy również wziąć pod uwagę, że członkowie zastępu mają swoje pomysły i potrzeby. Mowa tutaj chociażby o realizacji zadań wynikających z prób na stopnie czy sprawności.

Zainteresowania członków zastępu.

Jednym z ważnych czynników uwzględnianych przy doborze zadań w planie pracy powinny być zainteresowania członków zastępu. Przecież to właśnie ta mała grupa ludzi jest tu najważniejsza. Każdemu zastępowemu powinno więc zależeć na tym, by jego koleżanki czy koledzy z zastępu chętnie uczestniczyli we wszystkich zbiórkach.

• Potrzeby środowiska, np. szkoły, miasta, leśnictwa, itd.

Innym źródłem pomysłów na wasze spotkania mogą być potrzeby ludzi, którzy was otaczają – być może szkoła potrzebuje kogoś kto odmaluje płot. Dla was to idealna pożyteczna praca, która jednocześnie pokaże, że harcerze to potrzebni i dobrzy ludzie.

Propozycje programowe.

Propozycje programowe wykorzystywać będzie raczej Twój drużynowy. Jednak ponieważ plan pracy zastępu wynika z planu pracy drużyny istnieje duże prawdopodobieństwo, że spotkasz się z tym właśnie źródłem w swym planie.

Dotychczasowa działalność.

Ten punkt jest jednym z najbardziej oczywistych. Planując kolejny rok weźmiecie pod uwagę przecież to, co już zostało wykonane, jakie sprawności zdobyliście, gdzie byliście, jakie techniki harcerskie są już opanowane. Znajdzie się tu miejsce na rzeczy, które chcecie poprawić lub uzupełnić. Być może chcieliście wziąć udział w Grze Samarytańskiej, ale nie zdążyliście się do niej odpowiednio przygotować. Wcześniejsza dokładna analiza i planowanie pomoże zrealizować

wasze pomysły. Weźmiecie też pod uwagę zdobyte przez was stopnie i sprawności.

Krok 2 – Określenie celów.

Na tym etapie odpowiadamy sobie na pytanie "co chcemy osiągnąć?" Teraz określamy cele naszego planu jako całości. Cel to opis pożądanych, postulowanych cech osobowości, postaw, umiejętności i zachowań.

Z tak przyjętej definicji celu wynikają następujące rodzaje celów:

- poznawcze ich osiągniecie jest równoznaczne ze zdobyciem nowej <u>wiedzy</u> (przykładem takiego celu jest poznanie nowych gatunków roślin i zwierząt obecnych w naszym środowisku czy też poszerzenie wiedzy z poszczególnych technik harcerskich);
- **kształcące** ich osiągnięcie wiąże się ze zdobyciem nowych <u>umiejętności</u> (przykładem może być tutaj nauka wyznaczania północy przy użyciu kompasu lub busoli czy też nauka wiązania węzłów);
- wychowawcze ich zrealizowanie powoduje wykształcenie pewnych <u>postaw</u>, czyli względnie stałych stosunków jednostki do otaczającej ją rzeczywistości (przykładem takiego celu jest chociażby kształtowanie właściwego stosunku młodych ludzi do otaczającego ich środowiska naturalnego czy też kształtowanie zdrowego trybu życia poprzez wdrażanie do uprawiania sportu).

Wyznaczając cel musimy również zadbać o to, aby:

- był on jasno i zrozumiale sformułowany,
- był *mierzalny*, czyli aby było wiadomo, że został osiągnięty;
- był realny, czyli możliwy do osiągnięcia,
- był *aktualny*, czyli aby ukazywał aktualne potrzeby tych, do których jest skierowany oraz środowisk, w jakich oni żyją.

Krok 3 – Dobór form realizacji celów.

Założone cele są punktem wyjścia w kolejnym etapie planowania, w którym odpowiadamy sobie na pytanie: "w jaki sposób zrealizować swoje cele?" Etap ten polega na właściwym doborze form pracy, które mają posłużyć zrealizowaniu założonych celów.

Krok 4 – Spisanie planu pracy.

Plan pracy jest efektem końcowym podjętych przez nas etapów planowania. Na tym ostatnim etapie staje przed nami zadanie spisania tego, co udało nam się wymyślić, przemyśleć i odpowiednio poukładać.

Plan pracy składa się z czterech podstawowych części:

- charakterystyka zastępu (jego funkcyjnych, składzie, nazwie i obrzędowości)
- <u>podstawowe informacje o drużynie</u>, w jakiej funkcjonuje zastęp (nazwa i numer drużyny oraz jej przydział służbowy hufiec i chorągiew);
- <u>cele i zamierzenia</u> (potrzeby zastępu, drużyny, środowiska,)
- <u>szczegółowy harmonogram działań</u> (tematy, cele oraz wykonawcy zadań oraz stopnie i sprawności, które będziemy zdobywać).

Jaki powinien być dobry plan?

C E L O W Y - czyli powinien prowadzić do urzeczywistniania zamierzonych celów w ściśle określonym terminie.

W Y K O N A L N Y - planujący muszą się liczyć z możliwościami wykonawców, dostępnymi środkami, warunkami, itd. Planowanie nierealnych zadań mija się z celem.

Z G O D N Y WEWNĘTRZNIE – plan nie powinien zawierać zadań stojących do siebie w opozycji, wszystkie zadania powinny prowadzić do realizacji celu nadrzędnego, głównego.

PRZEJRZYSTY - prosta budowa, przejrzysta struktura. Plan powinien być zrozumiały i czytelny dla adresatów.

KONKRETNY – dokładnie opisujący podejmowane działania, ich przebieg i osoby za nie odpowiedzialne;

C I A G Ł Y – plan powinien zawierać ciąg działań, które są ze sobą powiązane i wynikają jedne z drugich oraz odnoszą się do poprzednich działań podejmowanych przez zastęp.

Dobrze skonstruowany plan pracy powinien być również D Ł U G O F A L O W Y, co oznacza ujęcie w nim zadań na dłuższy okres, stwarzających perspektywę czasową.

Przygotowując plan pracy zastępu możecie oprzeć dodatkowo na:

- ciekawych miejscach, jakie istnieją w Waszym środowisku (np. muzea, teatry, kina, schroniska, świetlice, fabryki, urzędy, fundacje, zakłady itp.);
- własnych celach i zamierzeniach (może warto uzupełnić wiedzę i umiejętności z zakresu szeroko pojętych technik harcerskich itp.);
- doświadczeniach innych zastępów nie tylko z waszej drużyny (może warto nawiązać z nimi współpracę w celu integracji).

Zadanie zespołowe

Zadanie zespołowe = praca w grupie nad wspólnym celem (jedno zadanie realizowane w krótkim czasie).

Harcerki i harcerze zdobywając stopnie i sprawności, rozwijają się indywidualnie, ale nie zawsze uczą się współpracy, pracy z zespołem, współodpowiedzialności za powierzone grupie zadania. Dlatego powinieneś wykorzystywać taki instrument metodyczny jakim jest zadanie zespołowe, które jest świetnym sposobem na wykonanie jakiegoś większego zadania i integrację grupy. Zadanie zespołowe realizowane jest w zastępach. Składa się ono z małych zadań dla każdego członka zastępu, które wspólnie składają się na sukces. Każdy jest odpowiedzialny za wybrany fragment, który samodzielnie wybrał. Pominięcie jakiegokolwiek z elementów zadania może spowodować jego porażkę. Pomysł na zadanie zespołowe jest zaproponowany przez drużynowego czy zastępowego, ale harcerze biorą udział w podziale pracy, samodzielnie ją wykonują i wspólnie oceniają. Zadanie zespołowe może być wykonane w ramach zadania realizowanego wspólnie przez drużynę, np. organizacja rajdu urodzinowego drużyny lub przygotowanie Andrzejek dla uczniów szkoły, przy której działacie. Każdy zastęp otrzymuje wtedy poszczególne elementy zadania do wykonania, np. przygotowanie zorganizowanie dekoracji itp. Zadania w takim przypadku wyznacza drużynowy z Radą Drużyny. Zadanie zespołowe może również być zainicjowane przez zastęp i być elementem waszej samodzielnej pracy. Wpływ drużynowego na takie zadanie różni się, w zależności od waszego doświadczenia, poziomu trudności zadania itp.

Przykładowe zadanie zespołowe: kawiarenka na balu zuchowym

Wyobraź sobie, że namiestnictwo zuchowe w twoim hufcu organizuje bal karnawałowy. Jako, że harcerze z twojego zastępu zdążyli zasłynąć ze świetnej współpracy z zuchami w czasie ostatniego obozu poproszono cię o pomoc w zorganizowaniu kawiarenki w trakcie zabawy.

Jak się do tego zabrać?

- Porozmawiaj z zastępem, czy chcecie wziąć udział w takim przedsięwzięciu. Jeśli postanowicie włączyć się w bal, ustalcie co trzeba zrobić, jak wyobrażacie sobie taką kawiarenkę. Skonsultujcie taką listę z drużynowym i osobą, która pomaga przy zorganizowaniu balu.
- Drużynowy otwiera rozkazem drużyny wasze zadanie zespołowe.
- Ustalcie, kto podejmie się jakiego zadania i w jaki sposób będą one później oceniane.
- Niech jedna osoba będzie odpowiedzialna za zorganizowanie naczyń jednorazowych i serwetek, jedna za napoje, jedna za ciasta, a jeszcze inna za ciasteczka. Dowiedzcie się, czy macie dostęp na miejscu do ciepłej wody, płynu do mycia naczyń (są niezbędne przy sprzątaniu po kawiarence), stolika i krzeseł. Jeśli nie, ustalcie kto w zastępie odpowiada za zapewnienie tych rzeczy.
- Gdy macie już napoje i ciasta otwórzcie kawiarenkę. Możecie ustalić dyżury jej obsługi, nie ma sensu, aby cały zastęp przebywał tam jednocześnie, jeśli pracy jest tak mało, że niektóre osoby będą tylko niepotrzebnie się kręcić. Po zakończonej imprezie koniecznie po sobie sprzątnijcie!

- Możliwie najszybciej po skończeniu zadania podsumujcie i oceńcie je. Bardzo ważna jest wzajemna ocena członków zastępu, to jak każdy z was widział siebie i innych w trakcie wspólnej pracy, ale też nie możecie zapomnieć o osobach z zewnątrz organizatorach balu, zuchach i waszym drużynowym. Ich również poproście o ocenę, tak abyście następne zadanie wykonali dwa razy lepiej!
- Drużynowy zamyka wam rozkazem zadanie zespołowe.
- Swoją pracę w czasie zadania zespołowego dokumentujcie na karcie zadania zespołowego, na przykład takiej jak tutaj.

Na podstawie przewodnika dla zastępowych "Nic nie zastąpi zastępów".

ABC ZAJĘĆ INTEGRACYJNYCH

Co dają zajęcia integracyjne?

- oswajają z nową grupą / miejscem / sytuacją
- pozwalają poznać nowe osoby
- integrują czyli, wzmacniają więzi w grupie
- pozwalają prowadzącemu poznać poszczególne jednostki w grupie oraz mocne i słabe strony grupy

Kiedy wykorzystujemy zajęcia integracyjne?

- podczas pierwszych spotkań nowo powstałej grupy
- > na początku biwaku lub obozu
- > na początku kursu
- podczas pierwszych zbiórek gromady/drużyny
- kiedy potrzebujemy wzmocnić więzi w grupie lub poprawić jej współpracę.

Elementy zajęć integracyjnych mogą być...

- > ruchowe
- > statyczne
- praca w jednostkach/parach/grupach
- > o zróżnicowanym poziomie trudności w zależności od miejsca, liczebności i wieku grupy
- wspierające poszczególne cechy: kreatywność, improwizacje, spostrzegawczość...

Bank pomysłów na zajęcia integracyjne

1. "Siem-ka!" – pierwszym zadaniem uczestników zajęć będzie przywitanie się ze wszystkimi pozostałymi uczestnikami poprzez podejście do niego, przybicie jedną ręką "piątki" oraz powiedzenie "Siemka!". Przybijając piątkę uczestnicy muszą pozostać ze sobą "złączeni" do momentu kiedy oboje będą mieli przy drugiej ręce nowe osoby do przywitania się z nimi.

Przed rozpoczęciem zadania uczestnicy poproszeni zostaną o przyglądanie się dokładne nowo poznanym osobom, co zostanie wykorzystane w dalszych zabawach.

2. "Imiona" – Uczestnicy siedzą w kole, osoba wyznaczona przez prowadzącego mówi swoje imie poprzez formułę "Ja jestem...", kolejna osoba po prawej stronie

przedstawia się poprzez formułę "To jest... (tu imię osoby po lewej stronie) a ja jestem..." i tak az do ostatniej osoby. Zadanie jednak podwyższa poziom trudności z każdą osobą, ponieważ każdy kolejny uczestnik musi powtórzyć imiona wszystkich od początku osób kończąc na swoim.

- 3. "Kilka słów o mnie" w pomieszczeniu znajdują się różne przedmioty np.: długopis, kawa, kartka, kosta Rubika (ilośc zależna od uczestnikow, min. 1 przedmiot więcej niż uczestników zajęć). Uczestnicy mają 45 sekund, aby odszukać przedmioty i wybrac 1 który ich zdaniem najbardziej do nich pasuje. Następnie grupa siada w kole i jednym zdaniem każdy uczestnik opisuje dlaczego wybrał ten przedmiot i co go najbardziej cechuje.
- 4. "Ludzie do ludzi" uczestnicy dobierają się w pary, prowadzący wydaje polecenia np. "*Reka do nogi*" a wtedy pary wykonują polecenia proawdzącego. Na hasło "Ludzie do ludzi" następuje wymiana par.
- 5. "Gąsienica" Uczestnicy zabawy stoją w kole np. na przemian chłopiec i dziewczyna. Na sygnał prowadzącego wszyscy nadmuchują swoje balony, a następnie umieszczają je pomiędzy sobą starając się maksymalnie zmniejszyć odległości . Zadaniem uczestników zabawy jest jednoczesne wykonanie kilkunastu zadań ruchowych bez zgubienia balonów. Np. jednoczesny podskok w górę, grupowe przejście w koło całego obwodu sali, wykonanie przysiadu, skłonu w bok itp.
- 6. "Optymiści kontra malkontenci" Osoba wskazana przez prowadzącego rozpoczyna zabawę przekazując wszystkim jakąś dobrą wiadomość. Jego partner siedzący z prawej strony ma nawiązać do tego, co usłyszał, ale przekazując złą wiadomość. Kolejny gracz przekazuje wiadomość dobrą, a następny złą, itd. Np. "Wczoraj dostałem piątkę z matematyki" "Ale od tego napięcia towarzyszącego klasówce rozbolał mnie ząb" "Na szczęście moja siostra jest dobrą dentystką" "Niestety w tym samym dniu złamała nogę" "Dobrze, że obcęgi trzyma się w dłoniach", "Co z tego skoro ząb był do połowy zmurszały" itd.
- 7.Prowadzący na dwunastu kartkach podaje nazwy kolejnych miesięcy roku przypisując każdemu poszczególne zadania-czynności. Następnie wręcza dowolnym osobom kartki i pozwala przekazywać je sobie z ręki do ręki. Ten z graczy, który znajdzie zapisany swój miesiąc urodzenia zaczyna wykonywać stosowne polecenie. Zadaniem wszystkich uczestników zabawy jest zgrupowanie się w "swoje miesiące". Oto przykładowe polecenia przypisane kolejnym miesiącom:

Styczeń - Wykrzykuj głośno życzenia "Szczęśliwego Nowego Roku!" Luty - Demonstruj naukę jazdy na łyżwach.

Marzec - Demonstruj zwyczaj topienia Marzanny.

Kwiecień - Zrywaj kwiaty na łące.

Maj - Śpiewaj głośno piosenkę z "Pszczółki Mai".

Czerwiec - Ssij kciuka (Dzień Dziecka).

Lipiec – Uprawiaj swój ulubiony sport letni

Sierpień - Zadawaj na prawo i lewo ciosy "sierpowe".

Wrzesień - Płacz głośno, bo to przecież koniec wakacji i trzeba iść do szkoły.

Październik - Skacz zgrabnie przez kałuże.

Listopad - Demonstruj w dowolny sposób "jesienną zadumę"

Grudzień - Demonstruj lepienie bałwana lub rzuty śnieżkami do celu Zadanie kończy się w momencie pogrupowania wszystkich uczestników.

- 8. "Telegram" W zabawie udział biorą zespoły po 3-5 osób. Podajemy zespołom wyraz im dłuższy tym będzie lepszy np. kasztanowiec. Zadaniem zespołów jest stworzyć zdanie, których wyrazy będą zaczynały się na litery podanego wyrazu. W tym przypadku będzie to np. "Krzesło Antoniego Szybko Zostało Trafione Automobilem Na Oleju Winogronowym I Elektrycznej Cysternie." Przeprowadzamy 2-3 rundy ze zmianą słów oraz tematyki zdań np.: harcerskie, o znanej osobie, filmowe.
- 9. "Stwórzcie z siebie" we wcześniej powstałych grupach uczestnicy tworzą przedmioty z podanej tematyki np.: kuchenne, filmowe. Zadaniem innych grup jest odgadnięcie co przedstawiają inne grupy.

Wiecej ciekawych pomysłów znajdziecie na stronie http://zabawy.zielonagrupa.pl/

Przygotowała: pwd. Sylwia Urbańska Zadaniem każdego dobrego zastępowego jest dbanie o to, żeby każdy z członków jego zastępu posiadał wiedzę i umiejętności z zakresu technik harcerskich. Jako ekspert, wódz i autorytet musisz pamiętać o ciągłym samodoskonaleniu. Dopiero wtedy będziesz mógł dobrze "wyszkolić" swój zastęp. Na zbiórki możesz zapraszać gości, ekspertów w różnych dziedzinach – ratownika medycznego ZHP na zbiórkę o samarytance, starszego druha do poprowadzenia musztry, czy rozśpiewaną, grająca na gitarze druhnę do pomocy przy śpiewograniach.

Zastępowy to:

- 1. wzór jaki będziesz ty, tacy będą twoi harcerze (Przykład osobisty) To znawca w sprawach technik harcerskich wyższy stopień. Świeci przykładem stylem harcerskim, jest zawsze pogodny, pomaga bliźnim.
- 2. wódz w grach, harcach, przygodzie, zbiórkach, na obozie. Nie jest dowódcą wojskowym, nauczycielem, złem koniecznym.
- 3. Starszy brat dobry przyjaciel, pomocnik, opiekun, kumpel. To twórca , ma głowę pełną pomysłów, marzeń, posiada inicjatywę w działaniu, umiejętności organizatorskie.

Tworzy zastęp – to artysta, mistrz, wódz. Tworzy ducha zastępu – więzi emocjonalne. Dba o wszystko w zastępie: począwszy od tego, czy jego harcerze mają pas w szlufkach, aż po zdobycie sprzętu na obóz. Strzeże honoru zastępu!

TY DRUHU ZASTĘPOWY JESTEŚ DLA NICH, A NIE ONI DLA CIEBIE!!!

Zastępowy widzi, że każdy harcerz z jego zastępu jest inny! Zastęp, to nie szara masa! Jeśli już to dostrzeżesz – pracuj nad każdym z osobna, w cztery oczy a efekty będą bardziej widoczne. Zobaczysz szybciej swoje efekty, będziesz wtedy "starszym bratem". Powinieneś dla każdego znaleźć czas. Rozwijaj swoich harcerzy przez własny przykład(!)., przez "małą odpowiedzialność", inicjatywę, stopnie, sprawności, harce, naukę. Pamiętaj – Wymagaj, ale sam bądź w porządku i nieustannie pracuj nad sobą! Harcerze dwa razy szybciej dostrzegą twe braki, wady, potknięcia, niż zalety i sukcesy. I co gorsze, przyjmą je za swoje – wszak zastępowy to wzór!

Kto stoi w miejscu, ten się cofa! Twoi harcerze będą coraz lepsi, będą Cię gonić. Jeśli Cię kiedyś dojdą, przestaniesz być dla nich wzorem, wodzem, starszym bratem. Pnij się więc w górę, aby mieli za czym podążać naprzód. Rozwijaj się indywidualnie – przez przyjaźń, częste kontakty z drużynowymi i innymi zastępowymi (poza kontaktami oficjalnymi, zbiórkami). Zastępowy ma w sobie moc prawie nie ograniczoną!

Jeden dobry zastępowy jest więcej wart, niż cała zgraja przeciętniaków! Nie bądź kapralem, poganiaczem – pociągnij ich za sobą

Materiał metodyczny do zajęć "ZBIÓRKA ZASTĘPU"

RODZAJE ZBIÓREK:

ZE WZGLĘDU NA ZESPÓŁ:

- zastępu gdy spotyka się zastęp;
- drużyny gdy spotyka się drużyna;
- rady drużyny, zastępu zastępowych gdy spotyka się stały zespół ale nie zastęp.

ZASADY DOBREJ ZBIÓRKI:

Udział zastępowego w zbiórce ("zastępowy też się bawi")

Należy pamiętać, że zastępowy to tylko odrobinę starszy (i to zazwyczaj stopniem) kolega. Jest on częścią grupy, która samoistnie powstała. On został wybrany na lidera tego zespołu, ale tylko po to, by porządkować działanie zastępu, by współpracować z drużynowym. Oczywistym jest, że

ze swoimi przyjaciółmi będziesz się bawił, pracował i działał. Poza tym, jeśli choć na chwilę się wyłączysz z zabawy, jeśli zabraknie Twojego animuszu, gra przestanie się kleić i wszystko się rozejdzie. Pamiętaj, że zastępowy to ktoś, kto jako pierwszy daje przykład.

Zaangażowanie każdego

razem

Musicie pamiętać o tym, że układacie zbiórkę dla całego zastępu. Każdy musi mieć równą szanse uczestniczenia w zabawie (bo dlaczego miałby jej nie mieć?). Jeśli w czasie zbiórki choć jedna osoba będzie siedzieć w kącie i się nudzić, możecie być pewni, że za tydzień jej nie zobaczycie. Powinniście zwracać uwagę na wszystkich, każdemu dać szansę zaprezentowania siebie, dostosować się do niego. Zaangażowanie każdego to stworzenie możliwości na odkrywanie własnej wartości, budowanie poczucia wiary we własne siły. Pamiętajcie również o tym, że na zbiórce zastępu spotyka się kilka osób i jest to doskonały czas, który możemy poświęcić każdemu. O wiele trudniej zrealizować tę zasadę podczas zbiórki drużyny, w której uczestniczy znacznie większa ilość harcerzy.

Przemienność form

Bardzo ważna zasada wynikająca z psychiki każdego człowieka. Otóż trudno jest słuchać tego co ktoś mówi dłużej niż 15 minut, a i tak nie wszystko się zapamięta. Nawet świetny pomysł może nie wyjść jeśli będzie jednostajnie realizowany. Pomyślcie sobie, jakie wy macie problemy z koncentracją przez 45 minut na lekcjach i nie róbcie tego samego na zbiórce. Form na zbiórce powinno być kilka, musicie też zastosować przemienność form statycznych i dynamicznych. Prościej mówiąc, podczas zbiórki mają się przeplatać zadania i zabawy w pozycji siedzącej z ruchem. Zapewni Wam to większą dyscyplinę i ciekawość zbiórki.

Zgodność formy z treścią

Masz do dyspozycji, tak wiele różnych form. Nie ograniczaj się do paru podstawowych i przede wszystkim właściwie je dobieraj. Forma musi współgrać z treścią. Nie możesz uczyć na kominku samarytanki, czy posługiwania się kompasem. Zły wybór formy może bardzo łatwo zniszczyć Twój cel. To co chcesz przekazać nie dotrze do nich, ponieważ zamaże wszystko nieodpowiednia forma. Tak samo inaczej rozmawiasz z kolegą, a inaczej z nauczycielem; inny strój wkładasz na rodzinny obiad, a całkowicie inny na koncert rockowy.

Zachowanie logicznego ciągu

Zbiórka powinna tworzyć logiczną całość, aby ludzie mogli coś z niej zrozumieć. Poszczególne elementy uzupełniają się, wynikają jedne z drugich i w sumie razem tworzą jedność. Wybrane przez ciebie i użyte formy muszą wynikać jedne z drugich, wiązać się ze sobą (najpierw uczymy, a potem wymagamy tego czego uczyliśmy). Nie zrobimy przecież najpierw quizu z wiedzy, a potem dopiero przeprowadzimy wykład na ten temat.

Zachowanie tempa

Zbiórka koniecznie musi mieć swoje tempo. Co to znaczy? Nic nie może trwać za krótko, ani za długo. Tempo zbiórki narzucacie Wy i powinno być ono tak duże, aby harcerze się nie znudzili i na tyle spokojne, aby zrozumieli to wszystko co chcecie im przekazać. Nastrój zbiórki powinien więc narastać, aż do punktu kulminacyjnego. Przerwij zbiórkę w takim momencie, aby ludzie poczuli niedosyt. Tym pewniej przyjdą na następną. Poza tym, jeśli coś szybko się zmienia, to harcerze nie czują upływu czasu i wydaje im się, że zbiórka była krótka. To dobrze!

50% nowego – zasada czegoś nowego

Powinieneś oprócz starych, dobrze znanych rzeczy, wprowadzać też nowe. Szokować, zaskakiwać nowatorskimi pomysłami. Nie zanudzać po raz setny omawiając zasady pierwszej pomocy. Wyobraźcie sobie, że przez 10 kolejnych zbiórek robicie teatrzyk. Jeśli chcesz się pozbyć zastępu, to bardzo dobry pomysł. Jeśli już musicie coś powtórzyć, to zróbcie to w inny sposób, równie ciekawie, co poprzednio. Wiesz już dlaczego nowe. A dlaczego stare? Po pierwsze obrzędowość; po drugie stare jest to pewna odskocznia do nowego: najlepiej uczymy się, poszerzając to co już wiemy, bazując na tym co mamy.

Stałe elementy zbiórki

Zbiórka jest pewną zamkniętą całością. Jak każda zatem całość powinna się gdzieś rozpoczynać

i kończyć. Wynikają z tego pewne stałe elementy zbiórki, związane ze zwyczajami, tradycjami czy obrzędami drużyny i zastępu. Najczęściej są to:

- obrzędowe rozpoczęcie zbiórki,
- obrzędowe zakończenie zbiórki,
- gawęda (może wprowadzać w temat, bądź go podsumowywać),
- minimum jedna forma pracy /sprawy organizacyjne (zazwyczaj na końcu)/u zuchów ten element zastępuje Krąg Rady.

KRYTERIA DOBORU FORM PRACY DO ZBIÓRKI:

- 1. Temat i cele zbiórki. Wszystko, co zaczynamy robić w harcerstwie rozpoczynamy od określenia sobie celu. Ważnym jest bowiem, że chcemy się czegoś nauczyć, coś przeżyć, coś zobaczyć, poznać, itd. Drugim istotnym elementem jest do owego celu dobranie takiego sposobu działania, który powoli go osiągnąć. Inną formę zastosujemy, chcąc harcerzom dostarczyć nowych wiadomości, doświadczeń i umiejętności, inne zamierzając rozwinąć ich zdolności manualne i artystyczne, jeszcze inne mając na celu ich rozwój fizyczny, wytrzymałość i sprawność. Oczywiście większość form zapewnia realizację więcej niż jednego celu. Np. organizowanie zawodów na orientację wpłynie na rozwój fizyczny, ale jednocześnie wyzwoli emocje oraz poszerzy umiejętności z zakresu terenoznawstwa.
- 2. Wiek harcerzy. Wyróżniamy formy pracy, które sprawdzą się dla każdej grupy wiekowej, np.: piosenka, gra lub ćwiczenie. Pamiętać jednak należy, że formy nie powinny być dla harcerzy zbyt proste lub zbyt trudne. Zapewne wędrownicy nie będą zadowoleni, kiedy poprosimy ich o wspólne pląsanie.
- 3. **Płeć harcerzy**. Każdy zdaje sobie sprawę z zasadniczych różnic w możliwościach fizycznych i zainteresowaniach, jakie występują pomiędzy dziewczętami a chłopcami.
- 4. **Miejsce zbiórki**. Miejsce, w którym działamy w sposób naturalny podpowiada nam jakie formy pracy należy wybrać. Naturalnym jest, iż mając do dyspozycji ogromne tereny leśne nie będziemy wyłącznie dyskutować, oddawać się grom planszowym, czy wykonywać prace plastyczne zajmiemy się zmaganiami rajdowymi, grą terenową czy zorganizujemy imprezę na orientację.

- 5. Pory roku. To kryterium częściowo jest zbieżne z kryterium miejsca zbiórki. Każda pora roku
 - (a właściwie każdy stan pogody) niesie ze sobą określone ograniczenia, a jednocześnie możliwości zastosowania form pracy. Trudno będzie zorganizować konkurs na najpiękniejszą śniegową rzeźbę w czerwcu. Nie łatwe będzie również przygotowanie turnieju dwóch ogni na świeżym powietrzu kiedy za oknem będzie pięciostopniowy mróz.
- 6. Formy pracy z których często korzystamy. Nie chodzi o to, by eliminować ze swojego planu formy, które wystąpiły raz. Chodzi o nie stosowanie takiej samej formy pracy w ciągu kilku kolejnych zbiórek. Przykładowo: nie zbyt trafnym pomysłem będzie zabawa w teatrzyk przez osiem kolejnych zbiórek, nawet wówczas, gdy będziemy realizować różne tematy.

ELEMENTY KONSPEKTU ZBIÓRKI

- 1. TEMAT
- 2. ODPOWIEDZIALNY
- 3. TERMIN
- 4. CZAS TRWANIA
- 5. MIEJSCE

- 6. RODZAJ ZBIÓRKI
- 7. CELE I ZAMIERZENIA
- 8. FORMY PRACY
- 9. MATERIAŁY
- 10. PRZEBIEG

Na potrzeby Kursu Zastępowych zebrała: Anna Szynkiewicz, hm